

ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਪਾਵਾਲੀਆ ਜੇ. ਜੇ.

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ
ਨੰਬਰ 37/ਆਰ ਵਿੱਚ 1968 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 959

9 ਅਕਤੂਬਰ 1968 ਈ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)- ਸੈਕਸ਼ਨ 369, 439 ਅਤੇ 561-yl- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਧੀਨ- ਕੀ ਧਾਰਾ 439- ਧਾਰਾ 369 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ- ਕੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਤੇ 56 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ -4— ਧਾਰਾ 430— ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ, ਜੋ ਵੀ, ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਹਿਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਮਾਨ. ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 9 ਅਤੇ 12)

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 369 'ਜਾਬਤਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਧਾਰਾ 369 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ ੮)

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 32 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 430 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਆਪਣੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। (ਪਾਰਾ ੮)

10 ਸਤੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਦੇ ਆਧਾਰਿਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 9 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ।

ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ-ਉੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ, 37/ਆਰ- ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 1 ਅਗਸਤ, 1968 ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ 1968, ਖਾਲੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਡੀਐਨ ਦੇ ਗੜਵਾਲ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ।
ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. ਹੱਛੀ, ਇੱਕ ਡੀਵੈਕਟ, ਇੱਕ ਡੀਵੈਕਟ - ਜੀ ਐਨਰਲ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।
ਐਸਪੀ ਜੀ ਓਲ, ਇੱਕ ਡੀਵੈਕਟ, ਨਿਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.-ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

“ਕੀ ਇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ, ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?”

ਇਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1967 ਨੂੰ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਸੰਗਰੂਰ, ਨੇ ਧਾਰਾ 145, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ 6 ਮਈ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ, 1967, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਲਾਈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਮੌਜੂਦਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ) ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਸੰਗਰੂਰ ਕੋਲ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ। ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 22 ਅਕਤੂਬਰ 1967 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਾਇ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(2) ਜੱਜ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ 3 ਮਈ, 1968 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 13 ਮਈ, 1968 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, 27 ਮਈ, 1968 ਲਈ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰੋਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ, ਨੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 24 ਜੁਲਾਈ, 1968 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। 31

Lai Singh, etc. v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਜੁਲਾਈ, 1968 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਕਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਈ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ। ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ 1 ਅਗਸਤ, 1968 ਨੂੰ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਈ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਾ ਆਇਆ, ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ: -

“ਇਹ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸੋਧ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1967 ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ-ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।”

(3) The 5th present Criminal Miscellaneous application 6 ਅਗਸਤ, 1968 ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਚਰਾਗ ਸਿੰਘ, ਸੂਰਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-A ਦੇ ਤਹਿਤ 6 ਅਗਸਤ, 1968 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 31 ਜੁਲਾਈ, 1968 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ 4 ਅਗਸਤ, 1968 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 31 ਜੁਲਾਈ, 1968 ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਸ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 1 ਅਗਸਤ, 1968 ਦਾ ਹੁਕਮ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਮਿਤੀ 1 ਅਗਸਤ,

1968, ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ. ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੇਲ 1 ਅਗਸਤ, 1968 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਾਈਨਲ ਬਣ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੁਣ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੁਸ਼ਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਬੰਧਤ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਜਿੰਦਰ ਦੇ ਲਾਲ, ਜੇ. ਇਹ ਕੇਸ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

(4) ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਤਰਕ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਘੁਬਰ ਦਿਆਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ, ਜੇ. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ, ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਨੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਘੁਬਰ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਲ. ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਜੇ.ਜੇ. (ਓ. ਐਚ. ਮੁਖਮ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਸਹਿਮਤੀ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਨ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (2) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਚੰਦਰਿਕਾ ਬਨਾਮ ਰੇਕਸ (3), ਰਾਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (4) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਤਿੰਨ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ; ਅਤੇ ਬਾਰਾਤੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਾਲਿਕ ਰਾਮ (5)। ਮੁਹੰਮਦ (6) ; ਅਤੇ ਰਾਮਬੱਲਭ ਝਾਅ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (7)।

(5) ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਨਿਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਪੀ. ਗੋਇਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਬਤੌਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਬਨਾਮ ਡੇਨੋਰੇਡੀ ਨਾਗੀ ਰੈਡੀ (8)।

- (1) ਏਆਈਆਰ 1959 ਸਾਰੇ. 315.
- (2) ਏਆਈਆਰ 1948 ਸਾਰੇ. 106.
- (3) ਏਆਈਆਰ 1949 ਸਾਰੇ. 176.
- (4) ਏਆਈਆਰ 1952 ਸਾਰੇ. 926.
- (5) ਏਆਈਆਰ 1915 ਸਾਰੇ. 441.
- (ਬੀ) ਏਆਈਆਰ 1963 ਮੈਸੂਰ 326।
- (7) ਏਆਈਆਰ 1962 ਪਟਨਾ 417
- (8) ਏਆਈਆਰ 1962 ਏਪੀ 479

Lai Singh, etc. v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (9); ਐਥਨੀ ਡੌਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (10) ਵਿੱਚ ; ਅਤੇ ਐਸ. ਰੰਗਾਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਨਾਰਾਇਣਨ (11), ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਲੂ ਸਾਹੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ (12) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(6) ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 369, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“36.9. ਇਸ ਕੋਡ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ, ਜਾਂ, ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਬਦਲੋ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।”

ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਪੀ. ਗੋਇਲ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 369, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 369, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਹੀ ਦਾਇਰਾ ਉਦੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਆਮ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 20 ਤੋਂ 23 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਸੰਮਨ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ; ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ; ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਖਿਪ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 24 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਧਿਆਇ 25 ਸਬੂਤ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਇ 26, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 369 ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਨਿਰਣੇ ਦੇ' ਵਜੋਂ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ 27 ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮ ਕਰਦਾ ਹੈ

(9) (1964) 2 ਕਰੋੜ ਲਾਅ ਜਰਨਲ 632.

(10) (1963) 2 ਕਰੋੜ ਲਾਅ ਜਰਨਲ 224.

(11) ਏਆਈਆਰ 1966 ਮਦਰਾਸ 163

(12) ਏਆਈਆਰ 1965 ਉੜੀਸਾ 7.

ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਅਮਲ, ਮੁਅੱਤਲੀ, ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਬਦਲਾਵ ਅਧਿਆਇ 28 ਅਤੇ 29 ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 26 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ. ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਅਸੂਲ ਰੋਸ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 366, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਚੈਪਟਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੈ, "ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 367, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ

ਕੋਡ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ "ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਣੇ" ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੂਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ।

(7) ਜਿਵੇਂ ਕਿ tcAs totw : ਟੋਪੀ 369 ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਹੈ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 430, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਯੂਜ਼ੇਐਸ ਚੋਪੜਾ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। *ਬੰਬਈ ਰਾਜ* (13)। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰੋ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਐਸ.ਆਰ. ਦਾਸ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ: -

“ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 369 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਰੀਆਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ। ਚਿੰਤਤ।”

ਇਹ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

“ਦੁਬਾਰਾ, ਧਾਰਾ 369 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 442 ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ "ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ 'ਨਿਰਣਾ'।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ੍ਰੀ ਗੋਇਲ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਗਵਤੀ. ਜੇ.

(13) ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 633.

Lai Singh, etc. v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਜੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਤੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ।

(8) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 369, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 439, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਧਾਰਾ 369 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 369 ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਰਥਨ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 424 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“ਅਧਿਆਇ 26 ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਵਹਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ;

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।”

ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 369, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਜੋ ਕੋਡ ਦੇ ਚੈਪਟਰ 26 ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਿਰਫ "ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ" ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਚੈਪਟਰ 25 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 430 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

"ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਹੋਣਗੇ, ਧਾਰਾ 417 ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ 32 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।"

ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 32 ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 430 ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ' ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਟੀ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 439, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕੋਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ।

(10) ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਨ ਜੋ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 205 ਅਤੇ 207 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ©f ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 134 ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ A: ਅਨੁਛੇਦ 134(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ r। ਈਵੀਜ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਨਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ < ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਕੋਡ। ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਰੀ ਸਹਾਰਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ।

Lai Singh, etc. v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਰਜ਼ਨਦਰੇਮਾਨ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਰਿਜ਼ਾਇ ਗੋਵਿੰਦ (14). ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤਰਤੀਬ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਕਿ ਬਾਲ ਸਨ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੇਠ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟ ਜੋ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਨਿਆਇਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਰਡ ਬਰੋਗਮ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ: -

"ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਵੀ, ਇਹਨਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਖੜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਫਿਰ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਗਲਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਦਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਕੁਇਟੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਰਮਾਨ ਜਦੋਂ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਸੁਣਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਮ ਦਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ, ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ। Lav^ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਗਲਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਸੋਧ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ। ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਾਰਡਸ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੁਕਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਸੰਗਤ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

"ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਭੋਗ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ - ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਢੁੱਕਵੇਂ ਅਨਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕੁਦਰਤੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ।

(U) (1836) ਮੂਰ ਪੀਸੀ 117.

ਆਖਰੀ ਸਹਾਰਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੁਰਘਟਨਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ, ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ।

(11) *ਫੈਸਲ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕੇਸ* ਏ ਅਤੇ *ਫੈਸਲ ਹੋਬੇ ਦੇ ਓਵਰਮਰਜ਼* (15) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਰ ਵਿਲੀਅਮ ਏਰੀ ਨੇ ਪੰਨਾ 388 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ-
IX.R. Punjab and Haryana (1970) V

"ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ-

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅੰਤਮ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਤੇ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੇਗੀ। "

(12) ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਹ *ਰੋਜ਼ਰ ਬਨਾਮ ਕੰਪਟੋਇਰ ਡੀ ਐਸਕੋਮਪਟੇ ਡੀ ਪੈਰਿਸ* ਆਰ (16) ਵਿੱਚ p ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਕੇਰਨਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 475—

"ਹੁਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ, ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਾ ਲੱਗੇ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ 'ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ*' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(15) (1866) ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. 378.

(16) (1871) 3 ਪੀਸੀ 465.

Lai Singh, etc. v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ, ਜੋ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਗੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਵੇ।"

ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ: -

"ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੇ।"

ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਸਲ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਤਾਲਾਬ ਹਾਜ਼ੀ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਮਾਧਵਕਰ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਮੋਡਕਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (17) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ:-

"ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਵੇਗਾ। Lacunae ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਭੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਲੱਭੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।"

(17) ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 376"

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਉਹ ਮਕਸਦ.

(13) ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਐਨ. ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿ. ਸਮਰਾਟ (2). ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਚ ਦਾ ਗਠਨ ਮਲਿਕ ਅਤੇ ਰਘੁਬਰ ਦਿਆਲ, ਜੇ.ਜੇ. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਮੋਤੀ ਲਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਹੋਰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਰੋਕਥਾਮ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 1948 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਮੋਤੀ ਲਾਈ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ; ਧਾਰਾ 369 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ *ਚੰਦਰਿਕਾ ਬਨਾਮ ਰੇਕਸ* (3), ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 5 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ 25 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 25 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਵਿਚ *ਮੁਹੰਮਦ ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ* (18)। ਅਗਰਵਾਲ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁਰਾਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। *ਰਾਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜ* (4) ਵਿੱਚ, ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਪਰਚੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੀ. ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਨ. ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਤਹਿਤ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ

Lai Singh, etc. v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

“ਧਾਰਾ 561-ਏ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਾਬਕਾ ਫੇਸ ਆਰਡਰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਸਮਝ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 561-ਏ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਹੀ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਰਘੁਬਰ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਲ. ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਜੋ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਹੁਮਤ ਨਿਰਣਾ ਹੈ। (ਮੂਥਮ, ਸੀਜੇ ਅਸਹਿਮਤੀ) ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ। ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ, ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਨਾ।

(14) ਮੈਜ਼ਟਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ (6) ਦੀ ਪਤਨੀ ਬਿਆਮਾ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇ.ਐਸ. ਹੇਜ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਜੇ.ਜੇ. ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ. ਹੇਗੜੇ, ਜੇ.-

“ਜੇਕਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 369 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 424 ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖੇਤਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਠੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੋਧ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ

ਸੀਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਪਰੀਮੈਂਟ ਦੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।"

ਰਾਮਬੱਲਭ ਝਾਅ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (7), ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੀ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 561-ਏ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।

(15) ਹਾਲਾਂਕਿ, *IL ਪੁ ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਟਰ ਬਨਾਮ ਦੇਵੀਰੇਦੀ ਨਾਗੀ ਰੈਡੀ (8)* ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਬਨਾਮ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਪੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤ ਅਭਿਆਸ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਲਟ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਰੀਖਣ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ *ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕੇਸ* ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ■ ਡਿਵਾਲਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਚੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਸੀ. ਲਕਸ਼ਮਣ ਅਈਅਰ ਬਨਾਮ ਪੱਬੀ ਸੇਟੀ ਸੇਠਮਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ (19), ਜਿੱਥੇ ਪੀ. ਕੁਨਹੈਮਦ ਕੁੱਟੀ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਥੇ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਕੁਝ ਦਿਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ

Lai Singh, etc. v. The State of Punjab, etc. (Sandhwalia, J.)

ਕੇਸ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਐਸ. ਰੰਗਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ. ਆਕ, ਨਰਾਇਣਨ (11), ਕੈਲਾਸਮ, ਜੇ. ਵਿੱਚ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 369 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਯੂ.ਐਸ. ਚੌਪੜਾ ਬਨਾਮ ਬਬੇ ਸਟੇਟ (13) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਨਲੂ ਸਾਹੂ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (12) ਵਿੱਚ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਆਰ ਐਲ ਨਰਸਿਮਹਨ, ਸੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੂਜ਼ੇ ਐਸ ਚੌਪੜਾ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ! ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸੋਧੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਮੁੜ. ਐਥਨੀ ਡੌਸ ਅਤੇ ਹੋਰ (10), ਸਦਾਸ਼ਿਵਮ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਵੀ, ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਖ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ।

(16) ਓਨੇਏ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਤੇ; ਬਾਰ ਦੇ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਬੀ ਯੰਮ, ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪਤਨੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੈਸੂਰ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਹਾਈ ਦੇਵੀਰੇਦੀ ਨਾਗੀ ਰੈੱਡੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰਾਮਬੱਲਭ ਝਾਅ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਦੇਵੀਰੇਦੀ ਨਾਗੀ ਰੈੱਡੀ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਤਰਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਗੀਆਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੋਡ।

(17) ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 440 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ

ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 440 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 13 ਮਈ, 1968। ਦੁਬਾਰਾ ਅਸਲ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਨੋਟਿਸ 24 ਜੁਲਾਈ, 1968 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਕੇਸ 31 ਜੁਲਾਈ, 1968 ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰੀ ਸੌਖ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 4 ਅਗਸਤ, 1968 ਨੂੰ, ਯਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੱਥਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 440 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਲਪਨਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(18) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਐਨ.ਐਸ.ਛਾਛੀ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਐਨ. ਅਗਰਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

Prithvi Raj Mehra v. The State of Punjab (Jain, J.)

(19) ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ, ਇਸ ਲਈ, succeeds ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ. ਕੇਸ ਹੁਣ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ.- ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅੰਤਮ ਅਨੁਪਾਤ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 369, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਅਤੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉੱਤਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਮੂਲ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਸਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਇਸ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(21) ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ।

ਦਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਜੇ. ਜੇ.

ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਮਹਿਰਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਅਰ-

ਬਨਾਮ

Prithvi Raj Mehra v. The State of Punjab (Jain, J.)

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,-ਜਵਾਬਦਾਰੀ।

1967 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2241.

ਅਕਤੂਬਰ 11, 1968

ਪੰਜਾਬ ਸਰਵਿਸ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼, ਕਲਾਸ I, ਪਬਲਿਕ ਵਰਕਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ (. ਇਰੀ ਗੇਸ਼ਨ ਸ਼ਾਖਾ) ਨਿਯਮ, (1964)— ਨਿਯਮ 8- ਅਧੀਨ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ—ਸਾਰੇ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ—ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ —ਕੀ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। —ਨਿਯਮ 8(1) — ਕੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ—ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ—ਕੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ।